

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

torsdag 04. april 2013 kl 16.30

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Grenseveien 88

Kart I

Sak	Side
21/13 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26.02.2013	2
22/13 Rapport 1/2013 Internkontroll med anskaffelsesområdet i Ruter AS	2
23/13 Rapport 2/2013 Intern kontroll i og rundt enkelte IT-systemer - samlerapport 2012	4
24/13 Rapport 3/2013 - Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen - samlerapport 2012	5
25/13 Rapport 4/2013 Barneverntjenestenes håndtering av meldinger fra Oslo Krisesenter 2011	6
26/13 Endelig innberetning - Mistanke om mislighet i en omsorgsbolig i Bydel Søndre Nordstrand	8
27/13 Endelig innberetning - Mislighetssak i Velferdsetaten	9
28/13 Foreløpig innberetning - Mulig mislighetssak i Sykehjemsetaten	10
29/13 Avklaring om anskaffelser av helse- og sosialtjenester i bydelene - orientering om status	10
30/13 Saker i Klagenemnda for offentlige anskaffelser i 2012 som gjelder Oslo kommune	12
31/13 Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon - Budsjett 2014	13
32/13 Ansettelse ny kommunerevisor	13
33/13 Regnskapsrevisjon av Vann- og avløpsetaten for 2012	14

21/13

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26.02.2013

Protokollen følger vedlagt.

22/13

Rapport 1/2013 Internkontroll med anskaffelsesområdet i Ruter AS

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en utvidet selskapskontroll/forvaltningsrevisjon av internkontroll med anskaffelser med vekt på risiko for misligheter i Ruter AS.

Undersøkelsen ble vedtatt av kontrollutvalget 24.01.2012 (sak 8), jf. *Plan for selskapskontroll 2012—2016* vedtatt av bystyret 13.06.2012 (sak 164).

Kommunerevisjonen har

- gjennomgått og vurdert undersøkelsene gjennomført av Ernst & Young og BDO
- gjennomført egne undersøkelser av prosedyrer for internkontroll på kjøpsområdet og hvordan Ruter har sørget for internkontroll med kjøp av busstjenester for utvalgte ruteområder
- beskrevet behandlingen av lengdekravet på mellom 18,74 og 18,75 meter ved kunngjøring av Oslo vest-anbudet som ble vunnet av Nobina AS
- beskrevet den formaliserte utvidelsen av Sentrumskontrakten og gjenkjøpsavtalen på 35 millioner kroner ved opphør av avtalen, herunder gjennomgått kontrakter og fullmakter

Etterlevelseskontroll med utgangspunkt i lov om offentlige anskaffelser, anskaffelsesforskriften eller forsyningsforskriften er ikke utført i undersøkelsen. Det er heller ikke utført mislighetsrettede kontroller av hensyn til politiets etterforskning. Risiko for misligheter er likevel omfattet ved at undersøkelsen har vært innrettet mot å vurdere sider av selskapets internkontroll med innkjøpsområdet.

På tidspunktet for gjennomføring av undersøkelsene ved Ernst & Young og BDO med basis i deres rapporterte funn, og Kommunerevisjonens egne funn mener Kommunerevisjonen at internkontrollen og risikostyringen av anskaffelsesområdet i Ruter AS var mangelfull. Svak internkontroll vil ha gitt økt risiko for uregelmessigheter og misligheter. En positiv utvikling i Ruters arbeid med internkontroll og risikostyring kan imidlertid leses av selskapets statusrapportering for tiltak per oktober 2012.

Ernst & Young og BDO foreslo samlet sett 67 forbedringspunkter. Fra anbefalingene til Ernst & Young velger Kommunerevisjonen å løfte fram at Ruter bør etablere et rammeverk for risikostyring og et system for internkontroll. Kommunerevisjonens supplerende kontroller viser at det er behov for å sette trykk på etablering og implementering av et robust kvalitetssikringsregime på innkjøpsområdet. Kommunerevisjonen kom også med andre anbefalinger.

Kommunerevisjonen har også fremskaffet svar på spørsmål om detaljpesifiseringen av busslengde i Oslo vest-anbudet, og kartlagt formaliseringen av Sentrumskontrakten ved avtale om utvidelse av kontrakten og gjenkjøp av busser. Av innhentet informasjon går det fram at det var gitt en faglig begrunnelse for lengdespesifikasjonen for busser og at konkurransekravet hadde blitt ivaretatt. Den formaliserte utvidelsen av Sentrumskontrakten hadde skjedd i henhold til opprinnelig kontrakt og gjeldende fullmakter.

Ruter AS, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og Akershus fylkeskommune har kommentert rapporten.

Selskapet varsler i sin uttalelse tiltak som er relevante i forhold til Kommunerevisjonens anbefalinger. Iverksettelsen av tiltakene vil skje samtidig med implementeringen av de forbedringspunktene som ble foreslått av Ernst & Young og BDO. Ruter tar sikte på å gjennomføre tiltakene ved årsskiftet 2013/2014.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel viser i uttalelse til rapporten til at det er av vesentlig betydning at Ruter AS iverksetter betryggende internkontroll, og peker på elementer som kontrollmiljø, risikovurderinger, kontrollaktiviteter etc. Av brevet går det videre frem at man forventer oppfølging av internkontrollen fra styrets side, samt at avdelingen selv i eierbrev til selskapet har bedt om særskilt fokus på anskaffelsesområdet. Byrådsavdelingen tiltrår samtlige anbefalinger fra Kommunerevisjonen.

Akershus fylkeskommune slutter seg til anbefalingene fra Kommunerevisjonen. Fylkeskommunen peker videre på at Ruter AS er et viktig redskap for fylkeskommunens måloppnåelse, og at man derfor har betydelig interesse i at rapportens anbefalinger blir håndtert på en effektiv måte av selskapet.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at det i rapport 1/2013 *Internkontroll med anskaffelsesområdet i Ruter AS* er pekt på mangelfull internkontroll og risikostyring, herunder blant annet manglende dokumentert kvalitetssikringsregime for innkjøp.

Kontrollutvalget merker seg også at Ruter AS har iverksatt et omfattende arbeid med sikte på bedre internkontrollen og risikostyringen i selskapet.

Kontrollutvalget mener at det er av vesentlig betydning for god internkontroll med anskaffelser at Ruter AS fremover sørger for en effektiv implementering av varslede forbedringstiltak.

Kontrollutvalget noterer seg at Byrådsavdeling for miljø og samferdsel forventer oppfølging av internkontrollen fra styrets side, samt at avdelingen selv i eierbrev til selskapet ber om særskilt fokus på anskaffelsesområdet.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 13.02.2013 m/vedlegg (sendt ut til møtet 26.02.2013)

- Kommunerevisorens brev datert 18.03.2013 (vedlagt innkallingen til dette møtet)

Saken var på kart i kontrollutvalgets møte 26.02.2013 og følgende ble protokollert:

Saken ligger til fortsatt behandling i utvalget. Utvalget besluttet at medlemmer som ønsker å lese den taushetsbelagte rapporten fra BDO, kan gjøre det i kontrollutvalgets/Kommunerevisjonens lokaler.

Gudmund Dalsbø (R) har etter gjennomlesing av rapporten fra BDO stilt flere spørsmål til saken. Kommunerevisjonens svar av 18.03.2013 følger som nytt dokument i saken.

23/13

Rapport 2/2013 Intern kontroll i og rundt enkelte IT-systemer - samlerapport 2012

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen legger med dette fram rapport 2/2013 *Intern kontroll i og rundt enkelte IT-systemer – Samlerapport 2012*.

IT-revisjonene omhandler intern kontroll i eller rundt felles-, sektor- og virksomhetssystemer som er av betydning for tjenestekvalitet, regnskap og økonomistyring i ulike virksomheter i kommunen. Ingen av undersøkelsene er lagt frem for kontrollutvalget tidligere.

Kommunerevisjonen oppsummerer i rapporten gjennomføringen og resultatene av følgende ti revisjoner/undersøkelser:

- Masseremittering fra Agresso til DnB Connect
- Drift av kommunens lønssystem (NLP)
- Agresso HR- revisjon av nytt lønssystem
- Agresso- fellessystem i Oslo Kommune
- Revisjon av rutiner og kontroller knyttet til inntekter fra alarmabonnementer og unødige utrykninger og systemet FAS (Brann- og redningsetaten)
- Lokal og sentral tilgangsadministrasjon i SATS barnehage
- Revisjon av systemet Xpand og husleieinntekter (Omsorgsbygg Oslo KF)
- Revisjon av inntekter fra Concorde (Ungbo)
- Revisjon av systemet Picasso og inntekter ved Øvingshotellet.
- Oppfølging av tidligere revisjon av PAX (Kemnerkontoret)

Det er i revisjonene avdekket gjennomgående svakheter på visse områder når det gjelder de generelle IT-kontrollene tilgangskontroller og endringshåndtering. Tilgangskontroller spiller en viktig rolle for å forebygge og oppdage misligheter og feil i regnskapet, og endringshåndtering er viktig for å sikre at et IT-system fungerer som forutsatt og bidrar til den måloppnåelsen som IT- systemet er ment å gi.

Kommunerevisjonen har valgt å synliggjøre resultatene fra de ulike undersøkelsene i en egen del av samlerapporten. Formålet med å rapportere felles trekk i de generelle IT-kontrollene,

uavhengig av virksomhet, er å kunne gi innspill på områder hvor det på et generelt grunnlag kan være risiko for svakheter basert på erfaring i andre virksomheter, slik at resultatene enklere kan benyttes i et lærings- og forbedringsarbeid i kommunen og virksomhetene.

Kommunerevisjonen er kjent med at Byrådsavdeling for finans har etablert et eget informasjonssikkerhetsprosjekt som ble påbegynt i 2011. Opprinnelig plan var en avslutning av prosjektet våren 2013, men prosjektet er forsinket. Høsten 2012 vedtok styringsgruppen til prosjektet å inkludere en revisjon av kommunens gjeldende sikkerhetsinstruks fra 2001 i prosjektet for å sikre en mer overordnet struktur og et klart eierskap til informasjonssikkerheten i kommunen. Dette arbeidet antas ifølge prosjektet å være ferdig i løpet av våren 2013. Da vil Byrådsavdeling for finans utforme endelige rundskriv, veiledere og maler på området. Prosjektet vil danne grunnlaget for kommunens felles internkontroll- og styringssystem for informasjonssikkerhet gjennom styrende dokumenter på overordnet nivå.

Resultatet av alle undersøkelsene er rapportert til den aktuelle virksomhet/byrådsavdeling på et mer detaljert nivå, og Kommunerevisjonen har mottatt tilbakemelding om tiltak på de fleste undersøkelsene, men venter på enkelte tilbakemeldinger.

Rapporten er sendt til alle byrådsavdelingene og de virksomheter som har vært omfattet av it-revisjonene.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vil understreke viktigheten av at de respektive styringssystemene for informasjonssikkerhet fungerer tilfredsstillende på områdene for håndtering av tilganger og endringer i IT-systemene og at ledelsen på alle nivå i kommunen prioriterer arbeidet med informasjonssikkerhet.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 2/2013 *Intern kontroll i og rundt enkelte IT systemer – samlerapport 2012* til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 18.03.2013 m/vedlegg

24/13

Rapport 3/2013 - Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen - samlerapport 2012

Saken gjelder:

I denne rapporten oppsummerer Kommunerevisjonen gjennomføringen og resultatene av følgende sju undersøkelser:

- Gjennomgang av anskaffelsesdokumentasjon i 13 virksomheter
- Gjennomgang av virksomhetenes bruk av kredittkort med bedriftsansvar
- Sluttrapporter for bygg- og anleggsregnskaper
- Rutiner og intern kontroll kvalifiseringsstønad

- Husleieinntekter i bydelene
- Bokføringsloven – kartlegging og vurdering av rutiner i kommunens virksomheter
- Gjennomgang av merverdiavgiftsbehandling på utvalgte områder 2012

Resultatet av disse undersøkelsene er ikke tidligere rapportert til kontrollutvalget.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapport 3/2013 – *Ulike undersøkelser i regnskapsrevisjonen – samlereport 2012* til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2013 m/vedlegg

25/13

Rapport 4/2013 Barneverntjenestenes håndtering av meldinger fra Oslo Krisesenter 2011

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har undersøkt barneverntjenestenes håndtering av meldinger fra Oslo Krisesenter i 2011. Kortfattet oppsummert er bakgrunnen for denne undersøkelsen at daglig leder for Oslo Krisesenter, i innslag i NRKs nyhetssending *Dagsrevyen* 18.12.2011, uttalte at av 110 bekymringsmeldinger som hadde blitt sendt til barneverntjenestene i Oslo kommune, var 109 meldinger blitt henlagt. Det ble senere klargjort at det dreide seg om henleggelse av saker etter at barneverntjenesten hadde gjennomført undersøkelser i sakene og at antallet meldinger dreide seg om året 2010.

Byråden for helse og sosiale tjenester tok i februar 2012 initiativ til en kartlegging av barneverntjenestenes håndtering av meldinger fra Krisesenteret som de hadde mottatt i løpet av 2011. Kartleggingen besto bl.a. i at barneverntjenestene rapporterte om antallet mottatte meldinger, samt utfallet av sin behandling. I et notat fra byråden til helse- og sosialkomiteen 04.09.2012 ble resultatet av kartleggingen oppsummert. Det vises der til at barneverntjenestene hadde mottatt 48 meldinger fra Krisesenteret, og det vises til utfallet av behandlingen av meldingene.

Av Krisesenterets årsberetning for 2011 framgikk det opplysning om at det var sendt 73 bekymringsmeldinger til barneverntjenestene i 2011. Kontrollutvalget vedtok deretter 23.10.2012 (sak 106) at det skulle gjennomføres en undersøkelse vedrørende håndteringen av meldingene.

Kommunerevisjonens rapport 4/2013 bygger blant annet på gjennomgang av alle meldingene som Krisesenteret hadde sendt i 2011, og de aktuelle barneverntjenesters skriftlige dokumentasjon i sakene. Kommunerevisjonens undersøkelse er i stor grad av kartleggende art. Det er ikke vurdert om sakene var forsvarlig behandlet, om skjønnsutøvelsen i enkeltsaker

var tilfredsstillende eller om «terskelen» for å tilby hjelpetiltak eller bringe en sak inn for fylkesnemnda lå på riktig nivå.

Kommunerevisjonens gjennomgang viser at Krisesenteret hadde sendt 76 bekymringsmeldinger i 2011. Når barneverntjenesten mottar en melding skal den gjennomgå meldingen og vurdere om den skal følges opp med undersøkelse. Alle meldingene ble vurdert. Av de 76 meldingene var det 3 som ikke ble fulgt opp med undersøkelse. Det var følgelig 73 av Krisesenterets meldinger som ble gjenstand for undersøkelse. Det skal startes opp en undersøkelse dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter barnevernloven. Utfallet av undersøkelsene viste at 32 resulterte i tiltak og 41 resulterte i henleggelse. De henlagte undersøkelsene var fordelt på 9 barneverntjenester (bydeler).

Det framgikk ikke alltid klart av barneverntjenestenes dokumentasjon om saker ble henlagt fordi foreldrene motsatte seg hjelpetiltak eller fordi det ble vurdert at det ikke var grunnlag for tiltak etter barnevernloven. 5 av totalt 14 saker som ble henlagt fordi foreldre ikke hadde samtykket til hjelpetiltak, var fulgt opp i ettertid. Det var 27 saker som ble henlagt fordi barneverntjenestene av ulike årsaker ikke fant at det var grunnlag for tiltak.

Hovedårsaken til differansen mellom Krisesenterets tall for meldinger sendt og barneverntjenestenes tall for meldinger mottatt, var at Krisesenteret i en del saker ikke var første melder. I flere barneverntjenester var det kun første melder som ble registrert i saksbehandlingssystemet *Familia*. Disse barneverntjenestene benyttet kun *Familia* som grunnlag for sin rapportering av mottatte meldinger fra Krisesenteret i 2011, og ikke andre kilder som postjournaler og klientmapper.

I sin uttalelse til rapporten viser Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester blant annet til at samarbeidsavtalen mellom barneverntjenesten og Krisesenteret var ferdigstilt i februar 2013. Byrådsavdelingen påpeker at det er viktig at barneverntjenestene formidler begrunnelsen for henleggelsen av undersøkelser til foreldre/foresatte, og at den vil ta dette skriftlig opp med bydelene i løpet av mars 2013. Det vises videre til at bydelene har blitt bedt om å redegjøre for sine rutiner for oppfølging av undersøkelsessaker som blir henlagt fordi det ikke samtykkes til hjelpetiltak. Dette vil bli fulgt opp av byrådsavdelingen ved besøk i barneverntjenestene i mars 2013.

Kommunerevisjonen vil sende rapporten også til de bydelene som ikke er direkte berørt av undersøkelsen.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har ved behandling av Kommunerevisjonens rapport 04/2013

Barneverntjenestenes håndtering av meldinger fra Oslo Krisesenter i 2011 merket seg at samtlige meldinger sendt fra Krisesenteret i 2011 var håndtert av barneverntjenestene.

Kontrollutvalget understreker betydningen av at barneverntjenestene tydelig begrunner årsaken til at undersøkelser henlegges, sikrer vurdering av om vilkårene for å iverksette en ny undersøkelse er til stede i de sakene der det er aktuelt, samt sørger for skriftlig tilbakemelding til alle meldere i tråd med lovkrav. Utvalget merker seg at Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester viser til relevante tiltak.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 04/2013 *Barneverntjenestenes håndtering av meldinger fra Oslo Krisesenter i 2011* til orientering.

Saken oversendes helse- og sosialkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 19.03.2013 m/vedlegg

26/13

Endelig innberetning - Mistanke om mislighet i en omsorgsbolig i Bydel Søndre Nordstrand

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet foreløpig innberetning i møte 20.11.2012, sak 118/12. I saken ble det opplyst at misligheten skulle ha funnet sted i Bydel Nordstrand, men riktig bydel var Søndre Nordstrand, jf protokoll fra møte 18.12.2012, sak 124/12.

Det fremgikk av foreløpig innberetning at det var tatt penger fra lommebøkene til ulike beboere for til sammen 650 kroner. Tyveriene skulle ha funnet sted ved tre forskjellige anledninger, en i juli og to i september. Lommebøkene lå nedlåst i en skuff i boligens personalbase, og tyveriene ble oppdaget ved rutinemessige kontroller av beboernes lommepenger. Det var ingen ytre tegn til innbrudd, verken på boligen eller skuffen hvor pengene lå. På grunn av omstendighetene og rutinene rundt behandling av klientmidler mente bydelen at tyveriene mest sannsynlig ble begått av en ansatt. Det var kun én som hadde hatt vakt på alle de tidspunktene da penger ble borte. Bydelen informerte vedkommende om mistanken og om at saken var politianmeldt. Den ansatte benektet å ha hatt noe å gjøre med tyveriene.

Politiet har henlagt saken på grunn av bevisets stilling. Bydelen har ikke ytterligere bevis som styrker mistanken, og mener den ikke har grunnlag for å forfølge saken arbeidsrettslig.

For å hindre tilsvarende tyverier i fremtiden har omsorgsboligen innført nye rutiner. Overlevering av nøkkel signeres av påtroppende ansvarsvakt som bærer nøkkelen med seg. Ansatte som har behov for penger på vegne av beboere går til ansvarsvakten og sammen låser de inn/ut lommebøkene.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 14.03.2013 om mistanke om mislighetssak i Bydel Søndre Nordstrand til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 14.03.2013

27/13

Endelig innberetning - Mislighetssak i Velferdsetaten

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet foreløpig innberetning i møte 18.12.2012, sak 132.

Det fremgikk av foreløpig innberetning at det i en kort periode høsten 2012 forsvant rundt 900 kroner fra lommebøkene til ulike beboere fra en omsorgsbolig organisert under Velferdsetaten.

Etter avtale med hjelpevergene ble lommepenger, mellom 100 – 500 kroner, hver uke tatt ut fra en safe og lagt i beboernes lommebøker. Lommebøkene lå på de ansattes kontor, og var ikke låst inne. Våren 2012 begynte ledelsen ved boligen å fatte mistanke om at det forsvant penger fra én av beboerne. Mistanken ble styrket på høsten, noe som førte til en grundig registrering av bruk av alle beboernes lommepenger. Flere tilfeller av manko i lommebøkene til ulike beboere ble avdekket. Flere indikasjoner pekte mot én ansatt. Vedkommende ble konfrontert med mistanken men innrømmet ikke forholdene.

Etter vurdering fra Byrådsavdeling for finans ble den ansatte suspendert frem til avskjed 20.12.2012. I drøftelsesmøtet i forbindelse med varsel om suspensjon innrømmet den ansatte å ha «lånt» penger fra beboernes lommebøker ved to tilfeller uten å ha betalt dette tilbake. Den ansatte innrømmet også å ha «lånt» penger fra beboere tidligere, men at disse hadde blitt tilbakebetalt.

Velferdsetaten vil erstatte beløpene som er dokumentert stjålet fra beboernes lommebøker.

Forholdene er anmeldt til politiet, men ikke ferdigbehandlet.

Velferdsetaten opplyser at boligen nå har innført nye rutiner som blant annet innebærer kontroll av lommeboksaldo ved vaktskifte, føring av regnskap og økte krav til dokumentasjon av lommepengebruk.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning av 12.03.2013 om mislighetssak i Velferdsetaten til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 12.03.2013

28/13

Foreløpig innberetning - Mulig mislighetssak i Sykehjemsetaten

Saken gjelder:

Sykehjemsetaten har orientert om at den mistenker en konkret ansatt ved et sykehjem for å ha stjålet kontanter og brukt pasienters kredittkort til å kjøpe varer på nettet til eget bruk. Fire pasienter har politianmeldt tyveri av til sammen mer enn kr 100 000.

Pasientene oppbevarte selv kredittkortene som ble misbrukt. Pasientene skal ha fått tilbud om oppbevaring, men valgte å beholde disse selv.

Da mistanken oppstod i desember 2012 tok sykehjemmet straks kontakt med politiet, som ikke hadde anledning til å prioritere saken. Da de påstøtte mislighetene fortsatte revurderte politiet sin beslutning, og etterforsker nå saken.

Den mistenkte ansatte er suspendert mens øvrige personalmessige konsekvenser vurderes.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens foreløpig innberetning av 12.03.2013 om mislighetssak i Sykehjemsetaten til etterretning.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 12.03.2013

29/13

Avklaring om anskaffelser av helse- og sosialtjenester i bydelene - orientering om status

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet 27.03.2012 (sak 24) rapport 5/2012 *Anskaffelse, kontroll og oppfølging av tjenester til utviklingshemmede*. Av vedtaket framkom blant annet at:

Kontrollutvalget har merket seg diskusjonen rundt bruk av regelverket for offentlige anskaffelser på dette området og ber Kommunerevisjonen orientere utvalget når kommunens praktisering er nærmere avklart.

I rapport 5/2012 ble det vist til en pågående diskusjon om anvendelsen av anskaffelsesregelverket på enkeltkjøp av visse typer såkalte «myke» tjenester. Spesielt er det reist spørsmål ved hvorvidt – og eventuelt hvordan – regelverket kommer til anvendelse ved enkeltkjøp av bo- og omsorgstjenester til utviklingshemmede, og om helse- og sosiallovgivningen må gå foran regelverket for offentlige anskaffelser ved en eventuell motstrid.

Et vesentlig utgangspunkt for diskusjonen var avgjørelsen til Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) i sak 2010/364 (jf. også KOFA sak 2011/75) vedrørende påstand om

ulovlige direkte anskaffelser av institusjonsplasser innen barnevern. I saken hadde innklagde foretatt en rekke enkeltkjøp av institusjonsplasser fra private barneverninstitusjoner uten forutgående kunngjøring. KOFA konkluderte med at disse enkeltkjøpene ikke var omfattet av forskrift om offentlige anskaffelser fordi kjøpene ikke kunne anses for å utgjøre kontrakter i forskriftens forstand. Det forelå ifølge KOFA derfor i dette tilfellet ingen ulovlig direkte anskaffelse. Ved denne vurderingen la KOFA, slik Kommunerevisjonen forstår det, ikke først og fremst vekt på om leverandørene mottok vederlag for tjenesten. KOFA tok utgangspunkt i at det fra oppdragsgivers ståsted var helt andre hensyn enn hensynet til den økonomiske siden av avtalen som skulle vektlegges ved tildeling av kontrakt. KOFA la til grunn at hensynet til barnets beste og det at tjenesteytelsen innebærer omsorgsovertakelse, oppdragelse og tvangsutøvelse er så spesielle særtrekk ved enkeltanskaffelser av institusjonsplasser i barnevernet at det økonomiske aspektet er helt underordnet ved valg av institusjon.

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester pekte i høringsuttalelsen til rapport 5/2012 på at den hadde nedsatt en prosjektgruppe som skulle gjennomgå regelverket knyttet til anskaffelser av tjenester til enkeltpersoner. Prosjektgruppen avga sin rapport i juni 2012. I denne rapporten ble det gitt anbefalinger til hvordan anskaffelser av helse- og omsorgstjenester til enkeltpersoner kan gjennomføres og følges opp. Kommunerevisjonen ga kortfattet informasjon om prosjektgruppens rapport i kontrollutvalgets møte 28.08.2012 (sak 80). Prosjektgruppen peker blant annet på at rekkevidden av KOFAs avgjørelser i sak 2010/364 og 2011/75 er uklar, og gir følgende vurdering:

... gode grunner taler for at kommunen bør være forsiktig med å analogisere avgjørelsene til andre tjenesteområder. Selv om begrunnelsen KOFA bygger på, langt på vei kan gjøres gjeldende for kjøp av andre helse- og omsorgstjenester til enkeltpersoner, mener vi at KOFAs avgjørelser ikke bør føre til at kommunen unnlater å gjennomføre konkurranser på andre deler av helse- og omsorgsfeltet. For det første innebærer KOFAs avgjørelser et brudd med den tradisjonelle oppfatning om at en kontrakt har økonomisk verdi såfremt oppdragsgiver betaler vederlag. Videre bør det utvises forsiktighet med hensyn til å innskrenke forskriftens anvendelsesområde ytterligere. Prosjektgruppen er også usikker på om KOFAs avgjørelser gir uttrykk for en korrekt rettsoppfatning.

I brev fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester til Kommunerevisjonen av 27.02.2013 gjøres det rede for hvordan det er arbeidet for best å «gripe fatt i de forhold som fremkommer» i prosjektgruppens rapport. Byrådsavdelingen har besluttet å bygge opp kompetanse på «myke» tjenester i Velferdsetaten. Velferdsetaten har etter dette startet prosessen med å bygge opp en enhet som i samarbeid med Utviklings- og kompetanseetaten skal bistå bydelene med å gjennomføre gode anskaffelser av «myke» tjenester.

Byrådsavdelingen viser videre til et regjeringsnedsatt utvalg som skal gjennomgå den særnorske delen av regelverket for offentlige anskaffelser, inkludert anskaffelser av helse- og sosialtjenester. Ifølge byrådsavdelingen har Oslo kommune tett kontakt med KS, som har en representant i utvalget. Det pekes også på at Direktoratet for forvaltning og IKT er i ferd med å utarbeide en veileder for anskaffelse av «myke» tjenester, og at en representant for Oslo kommune er med i referansegruppen.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens sak om Oslo kommunes utviklingsarbeid vedrørende anskaffelser av helse- og sosialtjenester til enkeltpersoner til orientering.

Kontrollutvalget merker seg at det fortsatt pågår utviklingsarbeid på området, og ønsker å bli orientert når forståelsen av regelverket er avklart.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 14.03.2013 m/vedlegg

30/13

Saker i Klagenemnda for offentlige anskaffelser i 2012 som gjelder Oslo kommune

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har de senere årene lagt fram årlige oversikter over saker behandlet i Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) for kontrollutvalget. I denne saken gir Kommunerevisjonen en oversikt over klager som KOFA har behandlet i løpet av 2012 hvor Oslo kommune har vært innklagd. Det er også en oversikt over innkomne saker som gjelder Oslo kommune og som venter på behandling. Oversiktene er i hovedsak basert på opplysninger publisert på hjemmesidene til KOFA, www.kofa.no, og opplysninger innhentet fra KOFAs sekretariat.

Fra 01.07.2012 mistet KOFA sin myndighet til å ilegge gebyrer. Domstolene skal fra denne dato sanksjonere på brudd på anskaffelsesregelverket (annullere kontrakter og ilegge gebyrer), mens KOFA vil være et rådgivende organ. Klagenemnda har i en overgangsperiode myndighet til å ilegge gebyrer for ulovlig direkte anskaffelser der kontrakt var inngått før 01.07.2012.

I denne saken er det i saksframstillingens punkt 1 gitt en kort orientering om KOFAs oppgaver og kompetanse. Deretter følger i punkt 2 en oversikt over alle saker KOFA har behandlet i 2012 og hvordan resultatet av behandlingen fordeler seg (brudd på regelverket, ikke brudd på regelverket, sak avvist eller sak trukket). Deretter følger en tilsvarende oppstilling over resultatet i saker som gjaldt Oslo kommune. I punkt 2.1 er det en oversikt og nærmere omtale av de sakene KOFA behandlet i 2012 som gjaldt Oslo kommune. I punkt 2.2 er en oversikt over innkomne saker som gjelder Oslo kommune og som venter på behandling.

Gjennomgangen viser at av 11 behandlede saker i 2012 som gjaldt Oslo kommune, konkluderte nemnda med brudd på regelverket i 3 saker, ikke brudd på regelverket i 3 saker, 3 saker ble avvist og 2 saker ble trukket av klager. Forekomsten av brudd utgjør tilnærmet 27 prosent av de innklagede sakene, og er på et litt lavere nivå enn i KOFAs samlede portefølje i 2012.

Det ble ikke ilagt gebyr eller avgitt uttalelse om vilkårene for erstatning var til stede i noen av sakene som gjaldt Oslo kommune i 2012.

Kommunerevisjonen fortsetter å følge med på KOFAs arbeid. KOFAs saker kan gi innspill til vurderingen av risiko og vesentlighet både med hensyn til hvilke virksomheter det er aktuelt å revidere og hvilke deler av regelverket som kan skape utfordringer for kommunens

innkjøpsvirksomhet. Tolkingsuttalelser fra KOFA kan også være viktige for utforming av revisjonskriterier.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens oversikt over saker i KOFA i 2012 som gjelder anskaffelser i Oslo kommune, til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 01.03.2013

31/13

Fordeling av Kommunerevisjonens utgifter til regnskapsrevisjon - Budsjett 2014

Saken gjelder:

Kommunerevisjonens forslag til fordeling av utgifter for regnskapsrevisjon for 2014.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens forslag til fordeling av utgifter for regnskapsrevisjon for 2014 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 12.03.2013 m/vedlegg (u.off. §23, 1. ledd)

32/13

Ansettelse ny kommunerevisor

Saken gjelder:

Åremålet for kommunerevisor Annette Gohn-Hellum, som for tiden har permisjon, utløper 01.05.2013, og hun har gitt melding om at hun ikke er aktuell for et nytt åremål.

Etter kommuneloven § 78 nr. 4 skal bystyret foreta ansettelse av kommunerevisor etter innstilling fra kontrollutvalget.

En ansettelse på dette nivået er en omfattende prosess som kan bestå av følgende:

- forespørsel til rekrutteringsfirmaer
- vurdering av innkomne tilbud, valg av leverandør og inngåelse av kontrakt

- utforming av krav til ny kommunerevisor
- utlysning av stillingen og søk etter kandidater
- vurdering av søknader, gjennomføring av intervjuer
- utarbeide innstilling til kontrollutvalget
- kontrollutvalgets behandling av innstilling til bystyret
- bystyrets behandling
- inngåelse av avtale

Det er sendt ut tilbudsforespørsel til noen aktuelle rekrutteringsfirmaer med frist til å inngi tilbud innen 05.04.2013. Det foreslås at leder og nestleder med bistand fra utvalgets sekretariat håndterer ansettelsesprosessen, herunder får fullmakt til å inngå avtale med ekstern konsulent.

Kontrollutvalget vil bli informert underveis i prosessen.

Utgiftene til ekstern konsulent og annonsering belastes kontrollutvalgets regnskap, men det er ikke budsjettert med utgifter til ansettelse av ny kommunerevisor. Det vil bli fremmet sak om tilleggsbevilgning når størrelsen på utgiftene er tilstrekkelig kjent. I tilsvarende situasjon i 2006 ble tilleggsbevilgningen foreslått dekket ved reduksjon i Kommunerevisjonens budsjett, og det er hensiktsmessig at det samme foreslås også denne gangen.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget ber leder og nestleder gjennomføre ansettelsesprosessen og fremme forslag til innstilling av ny kommunerevisor.
2. Leder og nestleder gis fullmakt til å inngå avtale med ekstern konsulent for bistand i forbindelse med ansettelsesprosessen.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 19.03.2013

33/13

Regnskapsrevisjon av Vann- og avløpsetaten for 2012

Saken gjelder:

I kontrollutvalgets møte 23.10.2012 sak 110/12 ble *Undersøkelser i Vann- og avløpsetaten* behandlet. Kontrollutvalget vedtok følgende:

Kontrollutvalget tar saken om Kommunerevisjonens resultater fra revisjonen hittil på Vann- og avløpsetaten til orientering.

Kontrollutvalget ber om å bli informert om resultatet av virksomhetens egne undersøkelser og årets regnskapsrevisjon.

Kommunerevisjonen legger med dette frem en orienteringssak for kontrollutvalget om resultatet av regnskapsrevisjonen av Vann- og avløpsetaten for 2012.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar saken om Kommunerevisjonens resultater fra regnskapsrevisjonen av Vann- og avløpsetaten for 2012 til orientering

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 20.03.2013

Kontrollutvalgets sekretariat, 21.03.2013

Reidar Enger
sekretariatsleder